

## Libellen-serie

### Recensie

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

KUNST. Colijn in de caricatuur.

In de bekende Libellen-serie (uitgave van Bosch en Keuning te Baarn) zal binnenkort een Libel verschijnen, getiteld „Colijn in de caricatuur". In dezen bundel zullen ongeveer honderd uitgezochte caricaturen, uit de geheele pers verzameld, worden opgenomen. Deze politieke prenten geven een interessant stuk biografie van onzen minister-president, een brok politieke landshistorie, loopend over de bewogen laatste vijf en twintig jaren. Zooals bekend is hebben de beste Nederlandsche politieke caricaturisten hun teekenpen tegen deze groote nationale figuur gescherpt. Teekeningen van Joh. Braakensiek, Jordaan, Albert Hahn, Louis Raemakers, G. van Raemdonck, P. van der Hem, Funke Kuper; Tjerk Bottema en anderen worden in dezen interessante bundel opgenomen. Dr. Colijn heeft zich bereid verklaard den bundel van een voorwoord te voorzien, terwijl ook een der laatste, sprekende portretten van dr. Colijn worden afgedrukt.

Leeuwarder Courant, 24-08-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

GEMENGDE BERICHTEN. Colijn in de caricatuur.

In de bekende Libellen-serie (uitgave van Bosch & Keuning te Baarn) zal binnenkort een Libel verschijnen, getiteld: „Colijn in de caricatuur". In deze bundel zullen ongeveer honderd uitgezochte caricaturen, uit de geheele pers verzameld, worden opgenomen. Deze politieke prenten geven een interessant stuk biografie van onzen Minister-President, een brok politieke landshistorie tevens, loopend over de bewogen laatste vijf-en-twintig jaren. Zooals bekend is hebben de beste Nederlandsche politieke caricaturisten hun teekenpen tegen deze groote nationale figuur gescherpt. Teekeningen van Joh. Braakensiek; Jordaan; Albert Hahn; Louis Raemakers; G. van Raemdonck; P. van der Hem; Funke Kupper; Tjerk Bottema en

anderen worden in deze bijzonder interessante bundel opgenomen. Zijne Excellentie Dr. Colijn heeft zich bereid verklaart de bundel van een voorwoord te voorzien, terwijl ook een der laatste, sprekende portretten van Dr. Colijn zal worden afgedrukt. Binnenkort zullen er meer bijzonderheden over deze uitgaven gepubliceerd worden.

De Graafschap-bode, 24-08-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

Colijn in de caricatuur.

In de bekende Libellen-serie (uitgave van Bosch & Keuning te Baarn) zal binnenkort een Libel verschijnen, getiteld: „Colijn in de caricatuur”. In deze bundel zullen ongeveer honderd uitgezochte caricaturen, uit de geheele pers verzameld, worden opgenomen. Deze politieke prenten geven een interessant stuk biografie van onzen Minister-President, een brok politieke landshistorie tevens, loopend over de bewogen laatste vijfen-twintig jaren. Zooals bekend is hebben de beste Nederlandsche politieke caricaturisten hun teekenpen tegen deze groote nationale figuur gescherpt. Teekeningen van Joh. Braakensiek; Jordaan; Albert Hahn; Louis Raemakers; G. van Raemdonck; P. van der Hem; Funke Kupper; Tjerk Bottema en anderen worden in deze bijzonder interessante bundel opgenomen. Zijne Excellentie Dr. Colijn heeft zich bereid verklaart de bundel van een voorwoord te voorzien, terwijl ook een der laatste, sprekende portretten van Dr. Colijn zal worden afgedrukt. Binnenkort zullen er meer bijzonderheden over deze uitgaven gepubliceerd worden.

Friesch Dagblad, 24-08-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

Colijn in de caricatuur.

In de bekende Libellen-serie (uitgave van Bosch & Keuning te Baarn) zal binnenkort een Libel verschijnen, getiteld: „Colijn in de caricatuur”. In deze bundel zullen ongeveer honderd uitgezochte caricaturen, uit de geheele pers verzameld, worden opgenomen. Deze politieke prenten geven een interessant stuk biografie van onzen Minister-President, een brok politieke landshistorie tevens, loopend over de bewogen laatste vijfen-twintig jaren. Zooals bekend is hebben de beste Nederlandsche politieke caricaturisten hun teekenpen tegen deze groote nationale figuur gescherpt. Teekeningen van Joh. Braakensiek; Jordaan; Albert Hahn; Louis Raemakers; G. van

Raemdonck; P. van der Hem; Funke Kupper; Tjerk Bottema en anderen worden in deze bizonder interessante bundel opgenomen. Zijne Excellentie Dr. Colijn heeft zich bereid verklaart de bundel van een voorwoord te voorzien, terwijl ook een der laatste, sprekende portretten van Dr. Colijn zal worden afgedrukt. Binnenkort zullen er meer bizonderheden over deze uitgaven gepubliceerd worden.

Haagsche courant, 24-08-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

Colijn in de caricatuur.

In de bekende Libellen-serie (uitgave van Bosch & Keuning te Baarn) zal binnenkort een Libel verschijnen, getiteld: „Colijn in de caricatuur”. In deze bundel zullen ongeveer honderd uitgezochte caricaturen, uit de geheele pers verzameld, worden opgenomen. Deze politieke prenten geven een interessant stuk biografie van onzen Minister-President, een brok politieke landshistorie tevens, loopend over de bewogen laatste vijfen-twintig jaren. Zooals bekend is hebben de beste Nederlandsche politieke caricaturisten hun teekenpen tegen deze groote nationale figuur gescherpt. Teekeningen van Joh. Braakensiek; Jordaan; Albert Hahn; Louis Raemakers; G. van Raemdonck; P. van der Hem; Funke Kupper; Tjerk Bottema en anderen worden in deze bizonder interessante bundel opgenomen. Zijne Excellentie Dr. Colijn heeft zich bereid verklaart de bundel van een voorwoord te voorzien, terwijl ook een der laatste, sprekende portretten van Dr. Colijn zal worden afgedrukt. Binnenkort zullen er meer bizonderheden over deze uitgaven gepubliceerd worden.

Nieuwe Apeldoornsche Courant, 24-08-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

Colijn in de caricatuur.

In de bekende Libellen-serie (uitgave van Bosch & Keuning te Baarn) zal binnenkort een Libel verschijnen, getiteld: „Colijn in de caricatuur”. In deze bundel zullen ongeveer honderd uitgezochte caricaturen, uit de geheele pers verzameld, worden opgenomen. Deze politieke prenten geven een interessant stuk biografie van onzen Minister-President, een brok politieke landshistorie tevens, loopend over de bewogen laatste vijfen-twintig jaren. Zooals bekend is hebben de beste Nederlandsche politieke caricaturisten hun teekenpen tegen deze groote nationale figuur gescherpt. Teekeningen van Joh. Braakensiek; Jordaan; Albert Hahn; Louis Raemakers; G. van

Raemdonck; P. van der Hem; Funke Kupper; Tjerk Bottema en anderen worden in deze bizonder interessante bundel opgenomen. Zijne Excellentie Dr. Colijn heeft zich bereid verklaart de bundel van een voorwoord te voorzien, terwijl ook een der laatste, sprekende portretten van Dr. Colijn zal worden afgedrukt. Binnenkort zullen er meer bizonderheden over deze uitgaven gepubliceerd worden.

De Tijd, 25-08-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

Colijn in de caricatuur. In de bekende Libellen-serie (uitgave van Bosch en Keuning te Baarn) zal binnenkort een Libel verschijnen, getiteld „Colijn in de Caricatuur". In deze bundel zullen ongeveer honderd uitgezochte caricaturen, uit de geheele pers verzameld, worden opgenomen. Deze politieke prenten geven een interessant stuk biografie van onzen minister-president, een brok politieke landshistorie tevens, loopend over de bewogen laatste vijf en twintig jaren. Zooals bekend is hebben de beste Nederlandsche politieke caricaturisten hun teekenpen tegen deze groote nationale figuur gescherpt. Teekeningen van Joh. Braakensiek, Jordaan, Albert Hahn, Louis Raemakers, G. van Raemdonck, P. van der Hem, Funke Kupper, Tjerk Bottema en anderen worden in deze bizonder interessante bundel opgenomen. Zijne Excellentie dr. Colijn heeft zich bereid verklaard de bundel van een voorwoord te voorzien, terwijl ook een der laatste, sprekende portretten van dr. Colijn zal worden afgedrukt. Binnenkort zullen er meer bizonderheden over deze uitgave gepubliceerd worden.

De Indische Courant, 29-09-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

Toegezonden boeken. Colijn in de caricatuur, 100 uitgezochte caricaturen met een voorwoord van dr Colijn zelf. — Uitg. Bosch en Keuning, Baarn.

„Caricatuur blijft caricatuur: de slachtoffers moeten zich laten welgevallen, dat hun beeld niet in alle opzichten welgelijkend is. Hier geldt: men teekent een persoon, zooals men hem ziet, maar hóe men hem ziet, hangt voor een groot deel af van de vraag, wie men zelf is. Evenzeer is waar, dat de caricaturen samen toch wel een vrij duidelijk beeld geven van den persoon in kwestie" Aldus vangt de ongenoemde samensteller van dezen bundel caricaturen van dr. Colijn zijn inleiding aan. Er moest natuurlijk een selectie worden toegepast, want in den loop van dr. Colijn's werkzaamheid op het terrein der politiek en van het publieke leven zijn er honderden caricaturen van hem verschenen.

De samensteller nu is er in geslaagd een zoodanige keuze te doen, dat hij niet alleen een goed beeld van den persoon dr. Colijn, maar ook een overzicht heeft gegeven van het optreden van dezen grooten Nederlandschen staatsman sedert Januari 1911 toen hij generaal Cool als minister van Oorlog in het Kabinet-Heemskerk opvolgde, tot den huidigen dag toe. Deze caricaturen-serie is als 't ware een stuk parlementaire geschiedenis in beeld geworden. Eenige toelichting — we hebben te maken met feiten en toestanden over een periode van 25 jaar — kon daarbij natuurlijk niet worden gemist. Bij elke gereproduceerde plaat wordt in 't kort de situatie, waarop zij betrekking heeft, uiteengezet. De bewoordingen, waarin dit geschiedt, zijn zoo neutraal mogelijk, maar toch ook weer niet zóó, of men bespeurt er den tendenz in, om de integriteit van den persoon van dr. Colijn buiten twijfel te stellen. De samensteller is te gast gegaan bij eenige dag- en weekbladen en specifieke politieke bladen — waarvan er inmiddels al een enkele is ter ziele gegaan — en deed zijn keus uit werk van caricaturisten van naam, zooals Joh. Braakensiek Albert Hahn en Hahn jr., P. van der Hem. Jordaan, Funke Kupper, Louis Raemakers, G. van Raemdonck en B. van Vlijmen e. a. Voor hen, die voor de caricatuur op zich zelf en haar beoefenaars belangstelling hebben, is in dezen bundel prachtig materiaal voor vergelijking van opvattingen, en van artistieke en technische uitvoering aanwezig. De beoordeeling daarvan gaat echter buiten dit bestek om; wel moeten we ons uiten over de wijze, waarop dit boekje is uitgegeven. Dit is in de bekende Libellen-serie van Bosch en Keuning verschenen en met buitengewone zorg behandeld. De reproducties op glanzend papier gedrukt, zijn uitstekend geslaagd en zullen, voor de velen, die in de binnenlandsche politiek en in de figuur van dr. Colijn belangstellen een welkom bezit zijn. Achterin na de 101e caricatuur - een toevoeging betrekking hebbende op de devaluatie, een zeer actueele derhalve! — is nog een serie uit nemende foto's van den minister-president tijden Kamerdebatten, opgenomen door dr. Erich Salomon. Deze toonen dr. Colijn. zooals hij is. Het is een uitgave, waarmede eer wordt ingelegd! Het „slachtoffer" schreef, zooals gezegd zelf 'n woord vooraf" bij. De minister-president merkt daarin o.a. op: "De keuze der caricaturen en de bijgevoegde ophelderingen gingen buiten mij om en blijven dus voor rekening van bewerker en uitgever, al aarzel ik niet te zeggen, dat zij over het geheel blijk hebben gegeven van een juist inzicht in den loop der politieke gebeurtenissen gedurende de laatste kwarteeuw. Over het geheel, omdat men van den buitenstaander — caricaturist of verzamelaar — niet verlangen kan dat hij met alle „dessous" ten volle bekend was" Tenslotte schrijft dr. Colijn: „Het is aangenaam te constateeren, dat wij in ons goede land aan de caricatuur nog een bijna onbeperkte vrijheid kunnen laten en dat een der „slachtoffers" zelf nog een „woord vooraf" kan geven bij eene, op hemzelf betrekking hebbende verzameling. Het doorbladeren er van heeft mij eenige genoeglijke oogenblikken geschonken".

Haagsche courant, 16-10-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

De vrijheid van de caricatuur. Wij laten haar nog een bijna onbeperkte vrijheid, zegt onze minister-president. Maar de beperking is groter geworden door verandering in onze begrippen.

Colijn in de caricatuur.

Het is aangenaam te constateeren, dat wij in ons goede land aan de caricatuur nog een bijna onbeperkte vrijheid kunnen laten. Het woord is van onzen minister-president, dr. H. Colijn. Met voorzichtigheid schreef hij „bijna“, want juist gisteren heeft een journalist terechtgestaan wegens het opnemen in zijn blad van een caricatuur, die te beleedigend werd geacht voor een bevriend staatshoofd. Maar in het algemeen is het toch zoo, dat de vrijheid van drukpers (ook in teekening) zeer ruim opgevat wordt bij ons. „Nog“, schreef minister Colijn in zijn boven geciteerde uitspraak. Ligt in dit kleine woordje vervat de gedachte of misschien het vermoeden, dat het wel eens anders kan worden in een niet meer verre toekomst? Wij worden steeds voorzichtiger in onze uitingen, maar telkens weer blijkt, dat deze uitingen toch nog weer aanleiding geven tot misverstand en verkeerd begrip of als beleedigend voor andersdenkenden worden opgevat. Wanneer wij caricaturen uit vroeger tijd weer in handen krijgen, valt het ons op, hoe vrijmoedig deze vaak geweest zijn, en hoe weinig men in dien tijd een blad voor den mond nam. Daar is de tijd van het Dreyfus-proces met zijn heftig bewogen gemoederen pro en contra. Daar is die andere van den Zuid-Afrikaanschen oorlog. Wat destijds toegelaten werd als caricatuur, niet alleen van staatslieden en andere hooggeplaatste personen, maar zelfs van hoofden van bevriende staten, komt ons nu welhaast ongelooflijk voor. Zooals in dien tijd koningen en keizers zijn afgebeeld, zoo zouden wij het nu niet meer aanvaarden als toelaatbaar. Ons gevoel voor wat toelaatbaar en passend is als critiek in woord en beeld heeft een verandering ondergaan en wel in de richting van een grootere beperking. Het gevolg is geweest, dat in de critiek op toestanden en daden in beeld en geschrift rekening wordt gehouden met onze grootere fijngevoeligheid. De uiting in caricatuur is minder fel geworden dan zij vroeger vaak was. En dat is in sommige opzichten jammer. Want afgezien van dat wat over de schreef ging, kreeg men door deze felle uiting ook wel heel duidelijk de kern der zaak te pakken. Maar het is zoo, dat men in een tijd als deze met zoo hevig oplaaiende gevoelens, zich moet intoomen. Wij kwamen tot deze gedachten bij het bekijken van het aardige boekje, dat door Bosch en Keuning te Baarn is uitgegeven als deel der Libellen-serie: Colijn in de Caricatuur. Het bevat honderd uitgezochte caricaturen en ook een voorwoord van dr. Colijn zelf. Het bevat ook tegenover dit voorwoord het portret van onzen staatsman, een sigaar tusschen de vingers en genoegelijk lachend. Het is als een illustratie van dit voorwoord, waarin hij schreef, wat wij boven aanhaalden, maar ook nog het volgende: „en dat een der „slachtoffers“ zelf nog „een woord vooraf“ kan geven bij eene op hemzelf betrekking hebbende verzameling. Het doorbladeren heeft mij eenige genoegelijke oogenblikken geschonken“. Ook dat noemt hij aangenaam te constateeren. Het is trouwens geen unicum, want ook zijn groote voorganger, de veel heftiger persoonlijkheid (en ook veel heftiger bestreden) dr. Abraham Kuyper heeft hetzelfde kunnen doen. Ook die stond hoog genoeg om zich te vermaken met deze spotprenten. Van Braakensiek tot G. van Roemsdonck is een heels afstand; van 1911 tot 1936 is een heele tijd in de ontwikkeling der verhoudingen. De honderd teekeningen in dit bundeltje geven een overzicht van

dezen tijd, van Colijn's eerste optreden als minister van oorlog af (een jolige prent van Braakensiek) tot Colijn's operatie van den gulden (Doeve in de Haagsche Post) zien wij de jaren weer voorbijgaan. En wij zien, hoe Colijn's uiterlijk geleidelijk verandert, hoe het eerst weinig bijzondere gezicht steeds meer dat markante krijgt, dat ons nu zoo bekend is als typisch voor hem. Wij zien Colijn van partijman uitgroeien tot staatsman, van Nederlandsch politicus tot man van gezag ook op de internationale tribune te Genève (P. v. d. Hem). Wij zien hem zich aanpassen aan de veranderingen, die in deze kwart eeuw zijn voorgekomen, en hoe hij van de radio gebruik maakt om het Nederlandsche volk toe te spreken. Het is uit den aard der zaak een keuze, die gedaan is. Mevrouw Colijn verzamelt caricaturen van haar man en heeft er veel meer. Maar als een „bloemlezing" geeft dit boekje toch een goeden indruk, en men kan er evenals het "slachtoffer" zelf, genoegelijke oogenblikken mee beleven.

Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant, 16-10-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

Colijn in den spiegel der caricatuur.

Wie aan den weg timmert, heeft veel bekijks en groote mannen moeten zich nu eenmaal veel critiek getroosten. Zeer sterk geldt dit op het terrein van de politiek, waar de meeningen zoo dikwerf op elkaar botsen en waar daden van de eene partij vaak onmiddellijk reacties verwekken bij lieden der tegenpartij. In dezen strijd der principes en der inzichten is de caricatuur — door een jong Katholiek schrijver ten onzent eenmaal zeer karakteristiek het lachende potlood genoemd — een machtig wapen. De Kunst van de caricatuur, mits goed en loyaal beoefend, spreekt tot de fantasie van het volk dikwijls veel meer dan de welsprekendste redevoering, het best gefundeerde betoog, het meest vlamme protest. Zoo beschouwd kan een verzameling caricaturen van een bepaald tijdperk in onze politieke geschiedenis belangwekkender en klaarder zijn dan een wetenschappelijke studie over het zelfde tijdvak, in elk geval is zij amusant — wat men van de politiek op zichzelf niet altijd kan getuigen. Het is dan ook een goede gedachte geweest van de Fa. Bosch en Keuning te Baarn om in haar bekende Libellen-serie een deeltje uit te geven, dat in beeld brengt op welke wijze de caricaturisten van links en rechts en het midden de figuur van onzen minister-president door de jaren heen afgebeeld hebben. „Colijn in de caricatuur" heet het keurig verzorgde boekje en het is tegelijk ook een weerspiegeling van het openbare en politieke leven ten onzen gedurende de laatste kwart eeuw, waarin dr. Colijn zoo'n belangrijke rol heeft gespeeld. Het slachtoffer zelf leidt deze honderd teekeningen in en getuigt er o.m. van: „De keuze der caricaturen en de bijgevoegde ophelderingen gingen buiten mij om en blijven dus voor rekening van bewerker en uitgever, al aarzel ik niet te zeggen, dat zij over het geheel blijk hebben gegeven van een juist inzicht in den loop der politieke gebeurtenissen gedurende de laatste kwart eeuw. Over het geheel, omdat men van den

buitenstaander — caricaturist of verzamelaar — niet verlangen kan, dat hij met alle „dessous" ten volle bekend was. Zoo geeft een enkele caricatuur wellicht wel juist weer, hoe een bepaalde situatie door den tijdgenoot werd aangevoeld, zonder dat nochtans van de voorstelling kan worden getuigd, dat het gegeven beeld juist was. Maar dat is juist de aantrekkelijke kant van het caricatuurbeeld, dat het niet beoogt met notariëele nauwgezetheid een bepaalden toestand of een bepaald feit in beeld te brengen, doch veeleer bedoelt aan te geven welke indrukken de buitenstaander er zich van gevormd heeft. Deswege hebben caricaturen ook historische beteekenis, wijl zij die indrukken en opvattingen vastleggen voor het nageslacht en wel in een vorm, die tot de verbeelding spreekt". Tenslotte concludeert dr. Colijn met genoeg, „dat wij in ons goede land aan de caricatuur nog een bijna onbepaalde vrijheid kunnen laten en dat een der „slachtoffers" zelf nog een „woord vooraf" kan geven bij eene op hemzelf betrekking hebbende verzameling." En thans de caricaturen zelve, honderd in getal. Bij het doorbladeren er van komen ons weer al die voorvallen, feiten en gebeurtenissen in den zin, die in de afgelopen jaren de openbare meening op het stuk van de politiek beroerd hebben en die aan ons politiek leven meermalen kleur en verve gaven: de kwestie van de vlootwet van '23, de dreigende ontbinding van de coalitie in hetzelfde jaar, de verschillende doortastende maatregelen om de begrotingen sluitend te krijgen, verkiezingen en kabinetsformaties, Colijn en Curacao, Colijn te Genève, Colijn te midden der verschillende gevaren die ons volksbestaan bedreigden, Colijn en de jongste maatregelen als gevolg van de crisistandigheden, het vraagstuk van de devaluatie (dat al geen vraagstuk meer is — ook van de depreciatie van den gulden op 26 Sept is als nummer 101 nog een actuele prent opgenomen!) enz. Vele platen zijn zeer geslaagd en wekken niet weinig den lachlust op — toch moet ons van het hart dat talrijke caricaturen vrij vlak, soms weinig-zeggend en dikwijls louter illustratief in plaats van bespiegelend of polemisch zijn. Ons land kan in dit opzicht nog wel van het buitenland leren. Maar met dat al is het een gezellig boekje, dat zich zeer wel laat doorneuzen en waarbij men de figuur van onzen ministerpresident onder zeer verschillende belichtingen kan beschouwen. Aan het eind van het boekje doet men dan de roode, rosé of zwarte bril af, die men beurtelings tijdelijk heeft opgezet, en ziet dr. Colijn zooals hij is: een reeks rake snapshots van dr. Erich Salomon.

Nieuwsblad van Friesland : Hepkema's courant, 19-10-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

NIEUWE UITGAVEN. „Colijn in de caricatuur", Libellen-reeks. Uitg. Bosch & Keuning, Baarn.

In de bekende Libellen-serie is thans een boekje opgenomen, dat veler aandacht terechttrekken zal: het is een verzameling van honderd caricaturen van den minister-president dr. H. Colijn. De over het algemeen goed uitgezochte, geestige teekeningen geven een

zeer boeiend en persoonlijk beeld van het geheele politieke optreden van dr. Colijn, beginnende bij zijn eerste ministerieele functie in 1911 als derde minister van oorlog in het kabinet-Heemskerk. De laatste caricatuur, welke nog juist aan de verzameling kon worden toegevoegd, houdt verband met de wijziging der monetaire politiek. De caricaturen zijn goed gereproduceerd en vormen ook in artistiek opzicht een zeer boeiende collectie. Er zijn o.a. prenten afgebeeld van Joh. Braakensiek, Doeve, Albert Hahn, Hahn Jr., Piet van der Hem, Jordaan, Funke Kupper, Louis Raemaekers, G. van Raemdonck en Bernard van Vlijmen. Bovendien is een serie buitengewoon aardige foto's van den premier opgenomen, snapshots, waarbij zijn meest karakteristieke mimiek tijdens de redevoeringen en het luisteren in de Staten-Generaal door den fotograaf is getroffen. Dr. Colijn heeft zelf aan deze bijzondere collectie een aanbevelend voorwoord toegevoegd.

De Gooi- en Eemlander, 19-10-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

VAN ONZE LEESTAFEL „Colijn in de caricatuur“, 100 uitgezochte caricaturen met een voorwoord van dr. Colijn zelf; uitgave Bosch en Keuning, Baarn.

De jongste uitgave van de Libellen-serie der Uitgeverij Bosch en Keuning te Baarn is gewijd aan onzen minister-president. Het boekje bevat 100 caricaturen, betrekking hebbende op het politieke leven van dezen staatsman, uitgezocht door een onbekenden samensteller, die zijn werk met smaak en zoo groot mogelijke objectiviteit verrichtte. De caricaturen zijn ontleend aan bladen van verschillende kleur, in chronologische volgorde geplaatst en voorzien van een verklarend onderschrift. Krijgt men aan den eenen kant een overzicht van het werk van dr. Colijn, zooals „men“ het gedurende de jaren zag, aan den anderen kant geeft dit boekje ook voor den caricatuur-liefhebber veel te genieten. Merkwaardig is, te constateeren, hoe de teeken-techniek zich gedurende de laatste 25 jaar heeft ontwikkeld, maar tevens met hoe groote vrijmoedigheid men in vroeger jaren critiek oefende op het politiek beleid van regeeringspersonen. Wel schrijft dr. Colijn in zijn voorwoord: „Het is aangenaam, te constateeren, dat wij in ons goede land aan de caricatuur nog een bijna onbeperkte vrijheid kunnen laten“, maar de teekenaars schijnen toch in de tegenwoordige gelaten atmosfeer hun satirischen geest geleidelijk wat aan banden te hebben gelegd. Interessant is, wat het „slachtoffer“ van deze 100 teekeningen in zijn voorwoord schrijft. Dr. Colijn erkent, dat samensteller en uitgever over het geheel blijk hebben gegeven van een juist inzicht in den loop der politieke gebeurtenissen gedurende de laatste kwart eeuw. „Over het geheel“, schrijft hij, „omdat men van den buitenstaander — caricaturist of verzamelaar — niet verlangen kan, dat hij met alle „dessous“ ten volle bekend was. Zoo geeft een enkele caricatuur wellicht wel juist weer hoe een bepaalde situatie door den tijdgeest werd aangevoeld, zonder dat nochtans van de voorstelling kan worden getuigd, dat het gegeven beeld juist is. Maar

dat is nu juist de aantrekkelijke kant van het caricatuurbeeld — zoo vervolgt dr. Colijn dan —, dat het niet beoogt met notarieele nauwgezetheid een bepaalden toestand of een bepaald feit in beeld te brengen, doch veeleer bedoelt aan te geven welke indrukken de buitenstaander er zich van gevormd heeft. Deswege hebben caricaturen ook historische beteekenis, wijl zij die indrukken en opvattingen vastleggen voor het nageslacht en wel in een vorm, die tot de verbeelding spreekt. Maar daarom ook moet er vergroot, moet er overdreven worden. Zonder die vergroting of overdrijving van kenmerkende eigenschappen, trekken of vormen zou men niet van caricaturen kunnen spreken; zij ontleent juist aan die overdrijving haar beteekenis. Het doorbladeren van deze verzameling — zoo besluit de inleider — heeft mij eenige genoegelijke oogenblikken geschonken." De bijeengebrachte caricaturen zijn o.a. van bekende teekenaars als Albert Hahn, P. van der Kem, L. J. Jordaan, Funke Küpper, Louis Raemaekers, Joh. Braakensiek en B. van Vlijmen. De laatste vier pagina's worden gevuld met een serie rake snapshots van dr. Erich Salomon.

Provinciale Geldersche en Nijmeegsche courant, 20-10-1936

-----

Auteur: H. Colijn

Titel: Colijn in de caricatuur

Druk: 1

112 blz.

VANDAAG Een boekje dat nog kan verschijnen!

Voor ons ligt de bundel „Colijn in de caricatuur“, in de bekende Libellen-serie van de uitgevers Bosch en Keuning te Baarn verschenen. Het is een zeer verdienstelijke verzameling en mensen, die doorkneet zijn in de politiek kunten hun hart ophalen, waar de voornaamste gebeurtenissen uit het politieke leven in de laatste 25 jaar de revue passeeren al is het dan ook in caricaturen. Maar daarom is het niet minder. Integendeel, en nu eens een goede noot voor de veel gesmade democratie, het is gezonde democratische humor, al is dan het eene plaatje beter uitgevallen dan het andere. Gezonde democratische humor! Het „slachtoffer“ zelf immers schreef een voorwoord en zegt daarin o.m., dat het aangenaam is te constateeren, dat wij in ons goede land aan de caricatuur nog een bijna onbeperkte vrijheid kunnen laten. Moge het zoo blijven! Een alleraardigst boekje, waarmede wij nu niet willen zeggen, dat Nederland op het gebied van de caricatuur bovenaan staat, daarvoor nemen wij te veel over uit buitenlandsche bladen. Er is een tamelijk gaaf beeld verschenen van de talloze Colijn-caricaturen en wij hebben een goede korte geschiedenis gekregen van een kwart eeuw politiek. Ophelderende verklaringen konden niet achterwege blijven, daarbij is gestreefd naar de noodige objectiviteit. En het boekje is up to date. Bij de honderd plaatjes is er nog een bijgekomen waarop men dr. Colijn met zijn assistenten Oud en Trip, „na de nood-operatie“ aan het ziekbed van den zich reeds herstellenden gulden ziet afgebeeld. Dit boekje kon nog verschijnen, er zijn landen waar het niet zoo is en waar men kans loopt ..... Gelukkig Nederland!

Limburgsch Dagblad, 26-10-1936

-----

Auteur: H. Colijn  
Titel: Colijn in de caricatuur  
Druk: 1  
112 blz.

Colijn geteekend. In de Libellen-serie, uitgegeven door Bosch en Keuning te Baarn, verscheen, na eenige maanden geleden te zijn aangekondigd, „Colijn in de caricatuur”, waarin de samensteller honderd poiltieke spotprenten bijeen gaarde, terwijl de man wiens persoonlijkheid de stof er voor leverde, er een voorwoord bij schreef, hetgeen hij, te oordeelen naar den goedmoedigen toon, die er uit op klinkt, gedaan moet hebben met een zekere „binnenpret”, onderlijnd door een portret, dat ons den premier doet zien als een gemoedelijk-glimlachend man, die vreugde heeft over iets. In dat voorwoord onthult Neêrlands leider iets uit z'n particuliere leven, want hij vertelt dat zijn echtgenoot een groter verzameling caricaturen van haar man bezit dan hier geboden wordt. Is hier niet met een héél enkel, sober trekje aangegeven, hoe de echtgenoot van den man, die nu al zoo vele jaren een beslissenden invloed uitoefent op den gang van zaken intensief met hem meeleeft, sterker dan de buitenwacht - die vrijwel niets van deze vrouw bemerkt, wijl zij als regel op den achtergrond blijft - ooit beseft heeft? Wie kan zeggen, hoe veel genoeg het echtpaar Colijn de jaren door gehad heeft bij het aanschouwen van de spotteekeningenreeks, welke tot een respectabele collectie is aangegroeid, doch ook: wie weet, is er bij hen niet vaak teleurstelling geweest, waar de man, die de teekenstift hanteerde, blijk gaf van verkeerd begripen en onjuist inzicht? Om echter op het voorwoord van Colijn terug te komen. De staatsman zegt hierin, dat caricaturen ook historische beteekenis hebben, wijl zij „indrukken en opvattingen vastleggen voor het nageslacht en wel in een vorm, die tot de verbeelding spreekt”. Deze waarheid nu, hoe oud zij ook moge zijn, vindt in dit boekje opnieuw bevestiging. De eerste prent, die wij er in aantreffen, stamt uit De Groene van 8 Januari 1911, geteekend door Johan Braakensiek, en brengt een door velen ongetwijfeld reeds lang vergeten moment uit onze parlementaire geschiedenis in beeld, nl. het optreden, na generaal Cool, van dr. Colijn als derde minister van Oorlog in het kabinet-Heemskerk. Het groene weekblad gaf er toen het volgende schoone vaers bij:  
„Colijn, een brave boerenzoon,  
Het puikje van de dorpelingen,  
Arbeidzaam, welgemaakt en schoon,  
Dorst naar Bellona's hand te dingen.”  
En dan volgt een bonte reeks beelden, zooals ze in den loop der jaren verschenen in De Notenkraker van de hand van Albert Hahn; L.J. Jordaan, O. Roland, N. van Zaalingen, T. Bottema en G. van Raemsdonck, in De Groene van Johan Braakensiek en B. van Vlijmen, in de Houten Pomp van H. Kray in de Haagsche Post van Piet van der Hem en niet te vergeten in de Telegraaf van Louis Raemackers. Een teekening, die, nu de Kamerverkiezingen weer in zicht zijn, iets meer de aandacht trekt dan de andere, is die, welke betrekking heeft op de evenredige vertegenwoordiging, die, in 1918 ingevoerd, de R.K. Staatspartij lossen scheen te hebben gemaakt van de toen bestaande coalitie. Men

merkte in die dagen voor het eerst een „over en weer lonken" op van S.D.A.P. en R.K.S.P. hetgeen De Groene, als een dreigende ontbinding zag. Braakensiek teekende toen een plaat waarop Colijn en mgr. Nolens afgebeeld stonden, welke laatste voor de toonbank in een café minzaam doet tegen de waardin, waarbij de redactie Colijn de woorden aan het adres van Nolens in den mond legde : „Als jij je nog langer met die rooie Sien bemoeit, gaan we zonder jou weg." Er is nooit iets van een samengaan tusschen „zwart en rood" gekomen en de kans hierop moet ook in de toekomst nihil worden geacht, al geeft „rood" ook thans nog herhaaldelijk blijk van een tezamen opmarcheeren wel te willen weten, maar deze plaat heeft vele jaren haar actualiteit behouden. Een andere prent van P. van der Hem in de Haagsche Post van 18 Augustus 1923 wekt reminiscenties aan onzen huidige economischen nood en aan onze „weerbaarheid." Dr. Colijn was toen minister van Financiën, de heer E.P. Westerveld was minister van Marine en de heer J.J.C. van Dijk idem van Oorlog, doch Colijn werd achtervolgd en gedoodverfd met de Vlootwet. Op die teekening ziet men Colijn een kruiser in den hoed van een goochelaar passen en daaronder het versje:

Colijn! Colijn!

Colijn zijn naam is klein!

Zijn daden benne groot,

Zijn daden benne groot,

Colijn geeft ons Zuinigheid en Vloot!

Nu, de zuinigheid heeft hij ons geleerd, maar van de Vloot is nog altijd niets terecht gekomen ! Wij zouden zoo nog meer grepen uit deze Libellen-uitgaaf kunnen doen, doch wij meenen met het bovenstaande al voldoende te hebben aangetoond, dat dit werkje niet alleen een keur van caricaturen geeft uit het politieke leven van Colijn, doch vooral ook een stuk jongste Vaderlandsche parlementaire geschiedenis, hetgeen stellig een verdienste is. Wij mogen het daarom in handen wenschen van allen, in het bijzonder ook de jongeren, die meer diep gaande belangstelling hebben voor der ouderen arbeid, van wie Colijn, ondanks feilen en falen, een der besten is!

De Indische Courant, 1-12-1936

-----